

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan zvečer, izmislj nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vsa leta 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vsa leta 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša. — Na naročbe, brez istodobne vpošiljatve naročnine, se ne osira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne peti-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

Telefon št. 34.

Razkol na Goriškem.

Epilog izrednemu običnemu zboru „Sloge“
v Gorici dne 20. julija 1899.

(Izv. dopis.)

II.

Napočiti tedaj obeta tudi ubogi goriški deželi zlata doba krščansko-socialnega preporeka po kranjskem vzorcu. In ljubljansko seme bi šlo tu tem lažje in tem bujnejše v klasje, ker bi lahko na prste jedne same roke naštel one veljavnejše goriške rodoljube, kateri so dosihdob tudi še iz drugih virov, nego zgolj iz slovenskih klerikalnih listov, zajemali svojo socialno modrost, kateri imajo torej v tem pogledu samostalno sodbo. In to je celó oprastljivo, ko vendar še danes morajo stati vse naše narodne čete ob braniku narodnosti. Tesna analogija naroda-proletarca s človekom-proletarcem in iz iste izvirajoča sorodnost boja obeh pa, žal, Slovencem še nikjer ni prišla do praktičnega spoznanja.

Vse to v zvezi s propadanjem našega kmeta ter nezaslužnim obupnim gmotnim stanjem našega učiteljstva izkoristil je sedaj tisti krščanski socializem, ki na Kranjskem toli izobno izvršuje svojo realno misijo. In nič drugače je ne bo reševal na Goriškem. Mesto da bi organizoval našega industrialnega delavca proti tujemu kapitalizmu, kateremu je podvržen tudi v tej deželi, mesto da bi jačil in krepil našega malega trgovca in obrtnika, ki sta poglavitni steber narodne inteligencije v mestu in po deželi, mesto da bi pomagal, pametno in trezno, družiti kmetaki stan ter postaviti ga na lastne noge — mesto vsega tega propovedoval bo kmetu križarski boj zoper vse druge delujoče stanove naroda, izvzemši duhovski, primerjal bo našega pristnega domačega trgovca, izraslega iz kmetakega stanu, in naše dosedanje, toli blagodejno delujoče denarne zavode — židovskemu kapitalizmu, zoper kateri se bori oni pravi velikomestni krščanski socializem katoliški

in nekatoliški, s katerim ima naš domači skupno le ime in družega nič.

Vse to je storila na Kranjskem, vse to bo storila tudi na Goriškem naša famozna katoliška gospodarska organizacija. Mesto da bi emancipirala kmetaki stan, bo isti proletarizirala, mesto pravih in resničnih kmetijskih zadrug cvela bodo tudi po slovenski goriški deželi ona zloglasna konsumna društva, imajoča poglavitno nalogo, ubiti po deželi ono malo posvetno inteligenco, ki ne veruje v politično avtoriteto in nezmotljivost vsakega škofa, ki ve strogo ločiti vero od klerikalizma, ona konsumna društva, katerim bo potem v nekaj letih isti kolon, kakršni je danes furlanski kmet svojemu baronu.

Saj to mora biti jasno vsaj na Kranjskem že vsakemu političnemu otroku, da je slovenski krščanski socializem popolnoma zgrešil svojo pot, ker se ni vedel postaviti na stališče, vzvišeno nad vsako politično strastjo, ker mu kali jasnost pogleda v dejanske potrebe naroda brezmejno sovraštvo zoper to, kar imenuje katoliška stranka — liberalizem, ker se je vsled tega spojil z onim posvetnim klerikalizmom, kateremu je jedini vodilni nagon politično podjarmljenje naroda pod posvetno vodstvo Rima.

In ker je bil ta klerikalizem že skoro izumrl na Goriškem, ker celo ogromna večina slovenske duhovščine ob Soči in Vipavi v svojem zdravem razumu o tem pogubnem stremljenju ni hotela ničesar več slišati, zato je bilo treba isto zopet oživiti. Pod pravim imenom pa bi bilo to težko šlo in zategadelj utihotapilo se je minoli četrtek ta kranjski nestvor pod simpatičnejšo firmo krščanskega socializma v srce naše politične organizacije. Mojsirski so emisarji Šusteršičevi v to svrhu zlorabili razpor Gregorčič-Tuma, ki na sebi ni bil nikakor bistvenega značaja, in ki bi brez nepoklicanega umešavanja „Primorskega lista“ pač nikdar ne bil dosegel tako usodnih dimenzij. Zategadelj moralo se je na običnem zboru „Sloge“ pod prozorno pretvezo omenjenega

dnevnega reda za vsako ceno preprečiti vsako pojasnjevanje položaja, ki bi bilo bržčas zgradilo zlat most na oba kraja ter dovedlo še do sloge; zategadelj se očita sedaj Tumovim prijateljem, da smo hoteli mi zatositi na Goriško kranjski razkol. Reci mu ti, da ti ne poreče on!

Najžalostnejšo vlogo pa je igralo pri vsem tem goriško učiteljstvo, ono isto učiteljstvo, ki samo zatrjava, da je našlo najkrepkejšo oporo v svojem pravičnem boju za izboljšanje svojega gmotnega položaja v kranjski narodni stranki, ono isto učiteljstvo, ki bi moralo biti ponosno na jednega dr. Tumo. Izvzemši par tolminskih učiteljev pod vodstvom dalekovidnejega g. V—a, ki pozna iskreno naklonjenost dr. Tume trpečemu učiteljskemu stanu, vsedlo se je vse ostalo navzoče učiteljstvo na limanice par donečih fraz, kazočih jim resnico, kakor se nam kaže lastno lice v tistih steklenih kroglih, krasečih naše vrtve; v slemem in krivičnem sovraštvu do jednega človeka, ki je pa najzvestejši pristaš dr. Tumov, drlo je skozi trn in drn za najzagrizenejšimi nasprotniki svobodnega učiteljskega stanu! Mnogo razsodnejih duhovnikov celo se je vzlic vsi stanovski disciplini še premišljevalo in obotavljalo, učiteljstvo pa je brez pomisleka žrtvovalo svojo svobodo in politično reputacijo (da ne rabim hujšega izraza!) za skledo krščansko-socialne leče, za priliko nizke osvete nad jedno osebo. S tem je pokazalo to učiteljstvo, da po svoji ogromni večini še ni zrelo za samostalno politično naziranje, in da še dolgo ne bo faktor, s katerim bo računati resnemu politiku. Bilka na vodi pač nikomur ne imponuje.

Tak je torej danes položaj na Goriškem, in bridko razočaranje bodo doživeli oni veljaki, ki so v slepi strasti zasadili sekuro ob zdravo drevo, ker jim je jemalo baje preveč solnce narodne slave. Saj je značilno za politično razsodnost in dalekovidnost te gospode dovolj že dejstvo, da so očitali dr. Tumi v svojih obtožbah kot

naglavni greh tudi njegovo kranjsko mater, češ, da se še ni udomačil v tej deželi in zategadelj se tudi ni čuditi, da so se pri lovu po zaveznikih za obrambo svojega zahrbtnega ostracizma ulovili v zanjke klerikalnih intransigentov. — Leti so sedaj že pričeli svoje „krščansko-socialno“ delo in naloga razsodne narodne inteligence bo, da jim ustavi to delo, predno bi čutil narod posledice istega v vseh kosteh. A ta naloga pomeni boj, neizogiben boj in razcepjenje močij v tej deželi, še toli potrebnih ob braniku narodnosti. To naj pomisli vladajoča gospoda v Gorici, predno dopusti, da se prične naskok na skromno gospodarsko eksistenco in nezavisnost one male posvetne inteligencije, brez katere narod mora propasti; one inteligencije, kateri za resnične socialne reforme vsem delujočim slojem naroda na korist bije topleje srce, nego par fanatičnim kaplanom v Hilarijanski tiskarni.

Morda je še čas, da se otresete jarma, v kateri ste se nehote upregli, a skrajni čas! Koketiranje na dve strani, iz katerega se je rodila žalostna neiskrenost goriške oficialne politike v zadnjih letih, ta vir vsega zlega pa mora prenehati, ako se hoče doseči stalno sloge. In to naj si zapomni gospoda, da tudi na Goriškem ne bo nihče dolgo in uspešno vladal po načelu: *Politica est ars, Deo ita serviendi, ut diabolus non offendatur.* —II—

Opomba uredništva: Tudi za vsebino današnjega članka prepuščamo seveda vso odgovornost g. dopisniku.

V Ljubljani, 26. julija.

Proti delegacijam.

„Ostdeut. Rundschau“ piše, da mora biti obstrukcija proti delegacijskim volitvam opoziciji geslo. V ponedeljek pa je pisal neki oficijozni list, da se nasilne in brahialne obstrukcije krščanski socialisti, nemški naprednjaki in socialni demokratje ne udeležijo. „Ostdeut. Rundschau“ pripominja na to: „Narod vidi sedaj, kdo bo

LISTEK.

Nebrižnost umetnikov.

(K ustanovitvi slov. umetniškega društva.)

Spisal Vatroslav Holz.

(Konec.)

In zdaj še tretji, jednak dokaz o nebrižnosti naših umetnikov!

Č. g. Blazij Grča, župnik v Šempasu in deželni poslanec goriški, me je nekoč prosil, da bi Gothardu Pavletiču, župniku na Št. Vidski Gori pri Cerknem naznanil cerkvenega slikarja za ondotno župno cerkev. Pisal sem vnovič najprej onemu umetniku, ki me je pustil na cedilu pri župniku Pučku, a sem zahteval, da pove takoj, ali prevzame dotično delo ali ne. Na njegov zanikajoči (!) odgovor sem se obrnil do drugega akademičnega slikarja, toda i s tem sem pogorel! Dopisoval je sicer z imenovanim župnikom, kateri ga je takisto vabil na pogodbo, ali mož je odlašal „težavno, a drago pot“ na omenjeno goro, da je v tem poteklo poletje! V jesen ga je župnik pozval, da naj pride vsaj toliko k njemu, da se pogodita za — „bodoče leto“, dočim po zimi doma lahko izdeluje potrebne ške, risbe in tako imenovane „pavze“ za slikanje na prsni zid. Pa kaj mislite, da je šel? Kaj šel! Potekla je tista jesen, potem še zima in spomlad in pri-

hodnje poletje je imenovan župnik ostavil Št. Vidsko Goro ter se preselil v Mirno pri Gorici.

Kajneda so podjetni naši umetniki!

Vem, da je posamičniku težko prevzeti hkratu slikanje kar cele župne cerkve, zlasti ako je prečepel toliko let v svojem „atelierju“ ob ugodnem slikanju portretov s pastelnimi barvami po — fotografijah.

Da bi pa takemu „ženju“ prišlo na misel, da bi se združil s katerim drugim umetnikom ter da bi prevzel naročeno delo s taistim skupno, kakor to delajo baš isti Lahi, tega pa ne! Ha! s tem ali onim-le, da bi se jaz družil in skupno delal? — nikdar! Potem bi moral ž njim pa tudi deliti zaslužek in — slavo „kajneda?“ — Ne, ne! Jaz sem akademčen umetnik, oni-le pa še akademije videl ni! ... In vendar bi takšno umetniško združenje moglo mnogo koristiti ter povzdigniti ugled domačih umetnikov, preko katerih bi se ne dalo prehajati kar meni nič tebi nič na dnevni red, t. j. k — tujem. Lep vzgled jednekega združenja sta dala letos kiparja Progar in Zajec o razpisanju podobarskih del pri deželnem dvorcu kranjskem: sporazumelasta se namreč ter vložila dotično ponudbo skupno! S tem sta dosegla, da njiju ne bodo mogli kar tako presresti brez vsakega njihovega vpoštevanja njiju ponudbe. —

Da! To je glavni varok nerazvitosti

in nevspehom takomenovanih lepih umetnostij na Slovenskem: nebrižnost in nedružljivost naših umetnikov! O tem naglavljem njihovem grehu, zlasti o — nespravljeni medsebojni mržnji vedeli bi nam zapeti snovatelji slovenskega umetniškega društva prežalostno pesem!

Ali kakor se kaže: navzlic vsej samojedni trmi nekaterih naših umetnikov in vkljub vsemu spletkarjenju od nasprotne stranke zoper umetniško društvo, morejo njegovi roditelji vzkliti z Galilejem: „E pur si muove!“ —

Kar se da dostaje površnega ter zanikrnega iz vrše v anja prevzetih umetniških naročil, mogel bi navesti zoper nebrižne naše umetnike dolgo vrsto opravičenih pritožb. Pripovedoval sem že pred nekimi leti na drugem mestu, kako je neki pregenialni slovenski umetnik ob jutrnem vstavitu, med razmetanimi šampanjskimi čašami, z levico svojo ljubico objemajoč, risal tako imenovano „glavo“ za pokojnega „Slovana“, vsled česar je dotična ilustracija bila dokaj površna in vegasta, dasi je dotičnik bil kos dovršenega ilustratornega umotvora; o istem umetniku sem pravil takrat tudi, da je v enem dnevu in skrajni sili izdelal celo oltarno sliko z dvema svetnikoma! No, to je bila bravura umetniškega ženja, kakoršni se Slovencem toli kmalu ne porodi v drugo!

Manj genijalen pa je bil naslednji čin

nekega drugega našega umetnika! Prijatelj Progar, akademični slikar v Celovci, vrnivši se s svojega potovanja po Italiji, ustanovil si je svoj dom, za katerega si je dal izdelati umetniško pohištvo od hrastovine po pravilno načrtanem gotičnem slogu, češ: umetnik dalaj i dejanski vzgled v svojem poklicu. Primerno dragocenemu pohištvu bi si bil rad omislil i nekoliko umetniških dekoracij, t. j. izvornih žanrskih ali pokrajinskih slik od domačih umetnikov. V ta namen je naročil nekemu svojemu prijatelju-slikarju, da mu izdela nekatere krajinske prizore, med njimi tudi naš sloveči Bled. In veste, kako je dotičnik izvršil ta svoj nalog: namesto, da bi bil šel na lice mesta ter posnel opevano „podoba raja“ po prirodi en pleinair, kopiral jo je — čujte in strmite! — po barvotisku nekega ilustriranega lista! Naročitelj slike jo je obesil, in to brez okvira, v svoji delalnici med zaprašene ške in modele! —

Da! Nebrižnost naših umetnikov je coklja na vozu kulturno umetnostnega razvoja na Slovenskem! In ko smo jim letos dokazovali, da se je treba i na tem polju združiti in začeti izvrševati praktično starodavno zapoved: „Pomagaj si sam, da ti pomore Bog!“, rogali so se nam, „neumetnikom“ ter zabavljali po svojih zakotnih skroviščih, češ: „Mi ne potrebujemo nikakršnih jerofov.“ (sic!) —

kriv, ako se delegacijske volitve ne bodo dale zaprečiti!" Wolf torej ni prepričan, da bo imela obstrukcija kaj vspeha, zato denuncira že naprej.

Proti novim davkom.

Na Dunaju, v Gradcu, Pragi, Liberecu, Lvovu, Brnu in drugod so se vršili protestni shodi proti novim davkom. Nemški opozicionalci in socialni demokratje so prav veselji, da so dobili v povišanju davkov na sladkor, pivo in žganje toli simpatično agitacijsko sredstvo, s katerim morejo sedaj uspešno hujskati proti Thunovi vladi. Vlada je že več takih shodov razpustila, nekaterih pa sploh ni dovolila. Tudi konfiskuje jako marljivo. Priznati se mora, da si Thunova vlada z novim povišanjem davkov na živila ni pomnožila že itak majhnih simpatij v Avstriji.

Atentat na Milana.

"Wiener Allgem. Montags-Ztg." javlja, da niti Avstro-Ogrska niti Rusija nista poslali srbski vladi nobene note ter sta se z veliko pazljivostjo izognili vsemu, kar bi bilo količkaj podobno pritisku. Pač pa je avstro-ogrski poslanik v Belemgradu, vitez plem. Schiessl, ustno takoj po atentatu prijateljsko svetoval srbski vladi, naj postopa tako, da se ne zbudi sum, kakor bi se hotela maščevati. Tudi Rusija je posredovala na enak privaten in prijateljski način. V Belemgradu se je začela obravnava 25. t. m. proti nekdanjemu uradniku Drobnjaku, trgovcu Živkoviću in krmarju Stankoviću radi atentata.

Armensko vprašanje.

Armensko vprašanje se vedno bolj poostruje in mogoče je, da pride med Rusijo in Turčijo do novega konflikta. Iz Carigrada poročajo: Radi obmejnih preprirov je turška meja proti Rusiji zopet strogo zastražena in zaprta. Turška oblastva zabranjujejo povratek tudi onim armenskim delavcem, ki hodijo delat vsako leto na Rusko. Radi takega postopanja obmejnih oblastev je armenski patriarhat pri porti energično posredoval.

Nova obravnava proti Dreyfusu.

Sedaj se poroča iz Pariza oficijalno, da se začne nova obravnava proti Dreyfusu v ponedeljek 7. avgusta. Obravnava se bo vsak dan od 6. ure zjutraj do pol dne. Vladni komisar major Carrière je povabil doslej 70 prič, na čelu vsem bivšega francoskega predsednika Casimirja Perrierja. Z ozirom na veliko število prič — govori se o 154 — bode trajala obravnava vsaj 14 dni ali še dalje, ker hočeta zagovornika zahtevati, da se zaslisijo kakor priče vsi denunciantje. — Antirevizionisti pisarijo, da se razdere zveza med Francijo in Rusijo, ako bo Dreyfus oproščen ter trdijo, da se potezajo revizionisti za zvezo z Nemčijo. Ta trditev je seveda le puhloglavo hujskanje in neumno špekuliranje na antipatijo naroda proti Nemcem. "Neue Freie Presse" poroča, da nosi Dreyfus od minule sobote zopet uniformo topničarskega stotnika, kar pa ni verjetno. Degradacija Dreyfusova ni bila še preklicana in je še vedno veljavna.

In končno: reklama za naše umetnike, — ta jim je potrebna, kakor ribam voda! Brez izdatne in glasnozveneče reklame se dandanes, ob toliki konkurenciji, ne pride naprej! V to svrhu so poklicani — časnikarji in beletristi, v prvi vrsti pa umetniki sami! Ali ti se zapirajo v svojo atelijska svetišča, in ako jih hoče posetiti ondu kakšen časnikarski reporter, da bi videl, kaj snujejo in "tuhtajo" ter o tem napisal reklamni članček, grozijo se mu: "Kdor mi pride trkat na vrata, zapodim ga izpred praga!"

Poglavitna in najzgovornejša reklama za umetnike pa so, kakor priznamo, razstave njihovih proizvodov! In ako se tega priznanega sredstva poslužujejo veliki kulturni narodi, kakor so Nemci, Lahi in Francozi, kolikor bolje potrebni smo jednekega dramila mi nezavedni in v kulturi daleč zaostali Slovenci!

Tu je glavni in sveti poklic novoustanovljenega umetniškega društva slovenskega! Ono pa bode poleg umetniških razstav moralo skrbeti naposled i za to, da se ustanovi prepotrebna galerija slik in kiparskih uzorcev, posnetih in izvornih, kjer se bodo mogli učiti in navduševati za lepe umetnosti poklicani njeni ljubljenci in ljubitelji, kakor tudi ljudstvo v obče vzbujati se iz svoje zaspanosti na tem polju.

Krügerjeva demisija.

Včerajšnji dunajski večerni listi so prinesli vest, da je predsednik Transvaala, stari Krüger, radi nesporazumljenja s svetovalstvom in narodno skupščino demisioniral. V Pretoriji se je res o Krügerjevi demisiji že z vso resnostjo govorilo, in občinstvo je v velikih trumah oblegalo svetovalnico. Končno pa se je svetovalstvo udalo ter isrelo Krügerju neomejeno zupanje. "Wiener Allg. Ztg." že poroča, da so nasprotja odpravljena, ter da Krüger ostane še nadalje predsednik južno-afričanske republike.

Dopisi.

Iz Novega mesta, 22. julija. (Naša godba.) Vaš stari dopisnik je v 162. št. zapel pogrebno našo gardski godbi, rekoč, da bode čez nekaj let itak legla k večnemu počitku! Ako bi bili načelni nasprotniki tej godbi, bi nam tako prorokovanje zelo ugajalo, ker pa nismo nje načelni nasprotniki, hočemo samo, da se okrepi ter v vodstvu i godech popolni. Le-to je mogoče samo s skupnim sodelovanjem vseh tukajšnjih godbenih prijateljev, ki naj se zavežejo za potrebno trajno podporo godbi in vzdrževanje dobre šole za godce. Pojemanja godbe je ravno vzrok pomanjkanju dobrega naraščaja, ki je nastopilo tako silno, da godba ne zmore godcev za navadno plesno dvorano. — Trajnih podpornikov more garda dobiti le po društvu, katerega pravila dajo društveniku pravice ter ga vežejo tudi z dolžnostmi. Prostovoljni doneski, ki vsak mesec lahko vstavijo, so za vzdrževanje godbe pogubni, taki doneski se dajo le beradem, ne pa godcem, ki hoté biti za pošten svoj trud tudi pošteno plačani. — Poguben vpliv samih prostovoljnih doneskov se kaže ravno v slabostih godbe. Kedar ni bilo dovolj doneskov, ni bilo dovolj skušenj, — ki se godcem plačujejo — večkrat zato tudi ni bilo kapelnika in zato takrat tudi nikakega godbenega pouka. Gospod dopisnik naj se otrese misli, da godci godejo iz gole ljubezni do garde, njih sodelovanje pri gardnih nastopih ni slabše plačano kakor drugodi pri enakih okolištinah, njih igranje pri drugih veselicah pa nikakor ni ceneje kakor ono vojaške godbe z enakim številom godcev, kar itak v Ljubljani dobro veste. Podporni doneski so se manjšali bolj in bolj, ker podporniki z uredbo godbe niso zadovoljni bili. Podporniki so plačevali prilično devet desetih doneskov, gardisti pa jedno desetino, vzlic temu pa nima o godbi nikdo odločilne besede kakor gardino poveljstvo samo. Ker so se videle nekatere odredbe tega poveljstva jako neumestne, je večina podpornikov — med katerimi je tudi Vaš stari dopisnik — koncem meseca maja t. l. podpisala izjavo, glasečo se: "da vstavijo vsako podporo tako dolgo, dokler se ne ustanovi društvo, ki naj bode od vlade potrjeno in katerega odbor bode sam godbo vodil. V odboru najbode slav. meščanska garda primerno zastopana, toda poveljstvo nad godbo naj imasamo takrat, kadar skupno ž njo javno nastopa. Ako pa se ustanovi rečeno društvo, hočemo potem plačevati mesečno podporo, kakor je nižje razvidno. To hočemo tudi podpisanci, ki doslej nismo podpirali tukajšnje godbe".

Ta izjava se je poslala gardnemu poveljstvu, mestni župan je odredil skupno posvetovanje, a zastopnika garde sta izrekla, da garda zanaprej še sprejema podporo, društva in pravil pa da noče, pravila, da ima sicer zase, da jih pa ne pokaže nikomur, tudi podpornikom ne! Podporniki bi bili na to izjavo dosledno ravnali, ako bi dejansko ne plačevali nikakih doneskov, s čimer bi se gardino prepričanje kmalu spravilo v pravi tir! Tako dosledni pa niso bili niti vsi podpisoci zgoraj citirane izjave, bodisi iz osebnih, bodisi iz splošnih nerazumljivih obzirov; vendar je večina ostala dosledna ter je ustanovila društvo "mestna godba v Rudolfovem" s pravili, katerih § 1. se glasi: "Namen društva je, v Rudolfovem dvigniti zanimanje za dobro godbo, ter zato vzdržati stalno godbeno kapelo, kakor tudi skrbeti za glasbeni pouk".

Po navedenem je možno, da novo godbeno društvo podpira obstoječo gardino godbo, ako slednje podporniki pristopijo k društvu, ali ako se med gardo in društvom

napravi posebna pogodba. Bolje bi bilo pred vsem za obstoječo godbo, ako bi se tako združenje izvršilo, kajti le s tem jo je možno popolniti tako, da bode rabna za sedanje zahteve, ki so sevé mnogo večje, kakor so bile pred 20. in tudi 10. leti. Sedaj imamo v pevakega društva in Glasbene Matice mešanem zboru pogoje, da se goji tudi resna, višja glasba, ne samo ona krog pivske mize in ne samo lahka promenadna na mestnem trgu, magari da jo trobi dober trobec na krilovko. — Mladino moramo seznaniti tudi z višjo glasbo, ako hočemo res blažilno vplivati na njeno vzgojo. Ni treba, da bodi vsak omikanec virtuoz na kak glasbeni instrument, tudi ni treba, da bi se sploh vsakdo učil kakega glasbila, treba pa je, da dobi v mestu, kjer je višja gimnazija, v bližini pa nekaka višja dekleška šola, pojem o plemenitosti glasbe, ter da dobi muzikalni obzor, ki mu bode v čast povsodi v življenju. Ako vodstvo gardine godbe ne pojmi tudi tega namena, potem ne spada več v sedanje dobo, ravnotako ne kakor ne opisani nazori gospoda dopisnika o godbeni vzgoji mladine. Po njegovih nazorih bi bilo najbolje, da se kupijo deci ariston ali še ceneje pisane trobentice! Otroci bodejo s tem morda sila zadovoljni. — Mi pa mislimo, da je ravno za otroke najboljša godba komaj dovolj dobra!

Zato menimo, da ima novo godbeno društvo čisto prave nazore. Kdor dušno i gmotno žrtvuje za godbene svrhe, naj ima tudi o njej odločevati! Tako je bilo doslej še pri vsakem, tudi pri godbenem podjetju. Garda nima nikakega povoda hudovati se, če podporniki odrečejo podporo, ker nimajo pri godbi nikakih pravic; garda vendar še nima pravice pobirati davka, kateremu pobiranju se bi pač ne smeli vstavljati. To pravico, da se ustavi, imamo še hvala Bogu, ter ako hoče garda zapovedati sama z godbo, naj jo tudi sama plačuje!

Ako tega neče, naj pa stori, kakor se jej svetuje, ker le združenimi močmi bi se res dala osnovati prav dobra godba, ki bi si sama mnogo zaslužila ter bi nikakor ne potrebovala večjih podpornih doneskov, kakor so sedaj. Gospod dopisnik naj sedaj v tem oziru le veruje idealistom, ki so pri enakih stvareh že dejanski dokazali, da znajo prav dobro računati.

Za dober godbeni naraščaj je treba tudi dobre glasbene šole, v katero naj bi se jemali samo taki, ki niso za nikako drugo rabo, ampak ravno dobri rokodelci. V Čehih je skoro vsak rokodelci tudi muzik in vendar smo prepričani z gosp. dopisnikom vred, da so ti rokodelci mnogo boljše kakor naši in da so mnogo treznejši možje kakor naši godci. Učenje glasbe Čehov prav nič ne moti, da imajo vsaj take kuharice kakor so naše, to gospod dopisnik morda še ve iz dunajskih let, naj bode torej tudi radi naših kuharic brez skrbi! Ne samo nadarjenost, katere tudi nam ne manjka, temuč dobre glasbene javne in zasebne šole so provzročile, da imajo Čehi toliko godcev, s katerimi preplavljajo vse avstrijske pa tudi inozemske vojaške polke. Naši godci se težko sprejemajo k vojaškim godbam, ker niso kos češkim godbenim elevom; kedar bodo imeli naši dobro godbeno šolo, se bodo pa zopet redno sprejemali, kar ne bode v škodo ne njim ne nam. Tacega prepričanja niso samo domači člani novega društva temuč mnogi zunanji člani društva, katerim so godbene razmere sploh i tukajšnje posebe dosti dobro znane n. pr. dr. Ferjančič, O. Dev, M. Hubad, A. Jenič i. t. d. i. t. d. Upamo, da je tega mnenja tudi večina domačega mestnega zbora, ki je gospodu županu naročil, naj vpliva na urejanje opisanih godbinih razmer. Želimo, da do tega prepričanja skoro pride garda sama, ker sicer bi bili res uverjeni, da jej do dobrega prepričanja vendar le brani komanda, ki se jej baje daje od neke strani, katere šteje po mnenju gospoda dopisnika le kakih pet oseb. Čemu je sicer pretenje, da izstopijo gardisti in njih prijatelji iz narodnih društev, kjer jih itak ni dosti, čemu sicer naznanjenje koncerta še 16. t. m. tudi v nemškem jeziku? Delovanje za preosnovo godbe nima nič političnega v sebi, ako se hote nasprotniki maščevati na tak način, ne kažejo posebno trdnega prepričanja in tenke vesti v narodnih vprašanjih!

Novo godbeno društvo se je torej ustanovilo iz potrebe; isto pod gotovimi

pogoji lahko deluje skupno se sedanje godbo, in le na gardi je, da se to skoraj stori. Društvo iz same spravičnosti se ni pozvalo tujih godcev v mesto, moralo pa se bode v to določiti še ta mesec, ako gardino poveljstvo ostane pri svojih tesnih nazorih. Nastala bi potem nepotrebná borba, katere se pa društvo ne straši, kajti v njem je živavih mož, ki si je ne želé pa tudi ne bojé!

Opomba uredništva: Ker smo rekli A in smo priobčili prvi dopis iz Novega mesta, v katerem se je plediralo za obnovev sedanjih godbenih razmer, je naša moralna dolžnost, da smo rekli tudi B in priobčimo odgovor. Izjavljamo pa, da je s tem debata o tej stvari v našem listu končana.

Desetletnica „Slov. bralnega društva v Trziču“.

(Konec.)

Razun že navedenih društev in deputacij je bilo še mnogo drugih, katere so se deloma pridružila sprevodu, deloma pa razvrstila po maši na prostoru, kjer se je vršilo blagoslovljenje. Bila so: Domače gasilno društvo, čitalnica iz Šiške, bralno društvo Bled (z zastavo), gasilno društvo iz Begunj (z zastavo), kolesarska kluba „Kamnik“ in „Škofja Loka“, zastopniki akademskih društev „Slovenija“, „Triglav“ in „Sava“, Slovensko planinsko društvo, društvo „Triglav“ iz Radovljice in še nekatera druga.

Ko je zapel pevski zbor mogočno Jenkovo „Molitev“, in je čast. gosp. župnik Špendal opravil cerkveni obred blagoslovljenja, se je razvila prvokrat nova zastava, katero je blagoslovitelj pozdravil v lepem govoru s prav toplimi besedami. Omeniti nam je posebno, da je č. g. župnik prav krepko povdarjal poleg vse tudi narodnost in dolžnost vsacega, ljubiti svojo domovino in svoj jezik, kakor sta to učila že sv. brata, katerih podoba diči novo zastavo. Prav simpatično je pozdravil mej gosti navzoče učitelje, kot pionirje narodne izobrazbe, dalje pisatelje, vabeč jih, naj se izogibljejo nepotrebnih preprirov in vse druge goste te lepe slavnosti, ki so s krepkimi živio-klici pritrdjevali besedam govornikovim, katere so na vse navzoče naredile najlepši utis. Potem se je vršilo zabijanje žbelev, katerega so se udeležili blagoslovitelj, č. g. župnik Špendal, kumica g. Ema Toporiševa (po zastopnici gđ. Francici Ruehovi), zastopniki društev in več povabljenih dobrotnikov in podpornikov društva v nastopnem redu: „Sokol ljubljanski“, „gorenjski Sokol“, čitalnica Kranj, Slov. bralno društvo Kranj, Slov. bralno društvo Škofja Loka, čitalnica Šiška, Slovensko trgovsko pevsko društvo v Ljubljani, pevsko društvo „Slavec“, bralno in pevsko društvo „Triglav“ iz Radovljice, bolniško podporno društvo v Trziču, gg. Viljem Polak, Lenart Klofutar, Josip Šter, Josip Klofutar in Lovro Aljančič.

Po končani slavnosti so odkorakala vsa društva z godbo in novo društveno zastavo in bralnim društvom na čelu na trg, kjer se je pred bralnega društva prostori posestrila nova zastava z ostalimi. Povsod je narod navdušenjo pozdravljaval društva in novo razvito domačo zastavo.

Ob 1. uri je bil skupni obed v zgornjih prostorih bralnega društva, katerega se je udeležilo lepo število odlične gospode in zastopnikov raznih društev.

Vrsto zdravic je pričel po pooblastilu društvenega predsednika g. Lenarta Klofutarja podpredsednik g. Cvirn, ki je, razloživši zgodovino društva, nazdravil onemu, ki je omogočil vsem narodom svobodni razvoji, presvetlemu cesarju Francu Jožefu, kateremu je zaklical Slava! Godba je intonirala cesarsko pesem, vsi navzoči pa so stójé zaklicali trikrat Slava! Nadaljeval je govornik izrekel v imenu društva toplo zahvalo vsem društvom za tako obile dokaze simpatije, s katerimi so prihiteli na pomoč bralnemu društvu. Gosp. učitelj Debelak iz Kovorja je nazdravil gopé kumici Emi Toporiševi, katero je, ker je bila za držana, zastopala dražestna gospica Fr. Ruehova, ki se je z ljubkimi besedami zahvalila za čast, da je zastopnica kumice, ter zaklicala: Naprej zastava Slave! (Tu so zadoneli glasovi godbe: Naprej!) Podstarosta „Sokola“ ljubljanskega, dr. Kušar, se je zahvalil imenom društev. Pri vsaki važnejši

narodni slavnosti je bil „Sokol“ kot jedno najstarejših narodnih društev prvi, ki je poletel širom slovenske domovine, tako tudi zdaj, ko je slovenski živelj v Trzinu povzdignil svoj glas. Omenjal je pokojna rodoljuba Šimca in Globočnika, ki bi se veselila, če bi mogla videti, kako krepka, zdrava veja je postalo mlado društvo na slovenski lipi, katere ne bodo omajale burje in vetrovi, ker „največ sveta otrokom sliši Slave!“ Razlagajoč pomen narodne trobojnice, ki pomenijo čistost, odločnost in gorko ljubezen, je končal z Jurčičevimi besedami: „Tvrđ bodi, neizprosni, moč jeklen, kadar braniti je česti in pravde narodu in jeziku svojemu!“ — G. predsednik bralnega društva Lenart Klotutar je še jdenkrat nazdravil vladarju in pozdravil vse goste. Imenom „gorenjskega Sokola“ in kranjskih društev je napil bralnemu društvu g. Ciril Pirc, povdarjajoč, kako se je izboljšalo narodno stanje v zadnjih 10 letih, meščani postajajo čim dalje bolj prijazni narodni ideji, ki ob snovitvi bralnega društva še ni imela mnogo prijateljev. Načelnik podporne društva gosp. Rueh je izrekel hvalo vsem društvom za udeležbo. Govorili so nadalje gg.: Josip Noll, ki je nazdravil vzornemu tržiškemu rodoljubi in podporniku bralnega društva inž. Vilku Polaku; Ferdo Krsnik, pozdravljajoč prvo slovensko tržišče, kjer deluje slovenska delavna moč, slovenski delavec; načelnik „Slavca“, ki je povdarjal, da posebno delavsko društvo „Slavec“ je z odprtim srcem prihitelo k slavnosti sorodnega društva, ter izrekel nado, da pri bodoči jednaki priliki bode slovenski župan pozdravil goste. — Vsi govori so bili navdušeno sprejeti, istako tako brzojavni pozdravi, ki so došli iz raznih krajev; Ljubljana: dr. Tavčar; slov. trgovsko pevsko društvo; Uroš in Janko Krsnik; Dobrna pri Celju: Ema in Ivan Toporiš; Zagreb: Pevsko društvo „Kolo“; Gradec: Tržičan; Kočevje: Lončar; Begunje: Nekdanji predsednik, notar Bežek; Radovljica: Zadržani člani „Triglava“; Zagorje ob Savi: Sokol in bralno društvo itd.

Ker so bili prostori bralnega društva za veliko množico došlih gostov pretesni, so se razna društva vtaborila po družih gostilnah, kjer se je prepevalo, in spregovorila marsikatera krepka beseda.

Ko je kmalu popoldne dospela še „Gorenjskega Sokola“ krepka četa nad 30 članov, ki je bil že zjutraj zastopan po deputaciji, so okoli 3. ure odkorakala vsa društva z godbo in zastavami v Bistrico na vrt g. L. Aljančiča, kjer je bil koncert in javna telovadba „Gorenjskega Sokola“. Povsodi je narod pozdravljajal spreved čimdalje navdušeneje, in je posebno imponirala na blizu 80 členov narasla sokolska dvojna četa, katerih fanfare so se vrstile z godbo. Na vrtu se je razvila koj po dohodni društev, katere je že težko pričakovala velika množica naroda, prav živahna zabava z godbo, petjem in govori. Posebno zanimanje pa je vzbujala javna telovadba „Gorenjskega Sokola“. V prostih vajah in tudi na orodjih je pokazalo mlado društvo, da zadošča vsem zahtevam, katere se morejo v naših razmerah staviti, in ki niso pretirane, ter ne zahtevajo pri nas od mladega društva že kar akademično-teoretične dovršenosti, elegance in Bog vedi še česa! „Gorenjski Sokol“ je pokazal s svojim javnim nastopom, na prostoru, ki za telovadbo sicer ni bil posebno ugoden, da krepko izpolnjuje svojo nalogo, katere se zavedajo vsi njegovi člani. Žal, da so nekatera ljubljanska društva morala že okoli polu 6. ure odkorakati z veselničnega prostora, kjer se je nadaljevala zabava.

Iz Tržiča odhajajoče ljubljanske „Sokole“ in vsa druga društva je prebivalstvo v slovo pozdravljalo prav simpatično, posebno na nekem holmu se je pred prijazno vilo cela rodina odlikovala v tem oziru. Tako je bilo tudi mej potom do Kranja nazaj. Zvečer je bila zabava in ples v prostorih bralnega društva.

Ako končno še pripomnimo, da je impozantni nastop obeh „Sokolov“, katere je narod v Trzinu videl prvokrat, dalje petje „Slavca“, „Ljubljane“ in zbora „Šišenske čitalnice“ poleg nastopa domačega pevskega društva in tako obilna udeležba družih narodnih društev naredila na narod, ki je bil zbran pri tej slavnosti, najugodnejši vtisek, sme se pač izreči nado, da desetletnica bralnega društva obrodi v narodnem osiru najlepši

sad, ker so se nepristransko sodeči meščani pač sami mogli prepričati, koliko moralne zaoblombe vlija skromno slovensko društvo po vsej slovenski domovini. Brez vsake hrupne reklame se je praznovala v Trzinu prelepa slavnost, kakor je Tržič še ni videl. Ni nam bilo nikakor treba pretiravati v svojem poročilu, kakor se je to zgodilo ob svojem času v nemških listih ob nekem koncertu tržiškega nemškega društva. Kdor ni s slepoto udarjen, moral se je preveriti na lastne oči, da tudi v Trzinu prebiva še krepk rod slovenskih sinov, v katerih kolo naj skoro stopijo njegovi sedanji nasprotniki, kar jih je rodila pošena slovenska mati. Naprej!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 26. julija.

— **Klerikalna spekulacija.** Tržiška slavnost je imela velevažen narodni pomen: Oživiti in okrepiti slovenstvo v Trzinu, povzdigniti njegovo narodno zavednost ter tako vstvariti temelj nadaljnjemu delovanju za našo narodno stvar v Trzinu. Vzlic temu eminentno narodnemu pomenu nedeljske slavnosti, našla je ta slavnost najstrastnejše nasprotnike mej slovenskimi klerikalci. Nemci jej niso delali ovir, pač pa je vse klerikalstvo bilo na nogah in je spletkarilo na vse možne načine, da prepreči slavnost ali vsaj oškoduje. Posebno se je trudil kaplan Nadrah. Kaj je tudi tem ljudem za narodno stvar, če ne koristi klerikalstvu! Tudi škof je posnemal kaplana Nadraha in je bralnemu društvu stavljal radi blagoslovljenja zastave vsako vrstnih pogojev, o katerih bomo morda še govorili. Vzlic tem oviram od klerikalne strani je slavnost sijajno vspela in bo imela gotovo najboljših posledic za slovenstvo v Trzinu. Sedaj pa, ko se je dosegel nameravani uspeh, sedaj se je oglašil kaplan Nadrah in bi rad uspeh te slavnosti izkoristil v klerikalne namene. V „Slovenecu“ je nastavljal svojo mrežo, v katero lovi tržiške Slovence. In kako sladke besede je našel ta mož, da bi tržiške Slovence zvalil v svoj tabor! Pred nekaj meseci je klerikalna stranka slovesno izjavila, da s pristaši narodne stranke niti k jedni mizi ne sede, sedaj pa deklamuje kaplan Nadrah: „Združimo se! Slovenci smo vsi, vsi ene matere sinovi. Pustimo torej na stran osebnosti, oklenimo se tega, kar nas vse edini in pojdemo junaško na boj za pravo našega naroda. Osnujmo slovensko politično društvo za Tržič in okolico.“ Menda ga ni tako kratkovidnega človeka, ki bi ne spoznal, da so to le hinavske fraze, s katerimi bi kaplan Nadrah rad izkoristil za svoje strankarske namene oduševljenje in narodno zavednost, ki ju je po zaslugi naprednih Slovencev obudila zadnja slavnost, da je njegov oklic past, v katero pa se slovenski Tržičani ne bodo dali vjeti. Svarimo tržiške Slovence naj bodo oprezní in naj nikar ne sedejo na Nadrahove limanice. Ako je Nadrahu res kaj za narodno stvar, ima v svojem društvu in v svojih krogih dovolj prilike, da zanjo dela, saj ravno v teh krogih ni zaslediti čisto nič narodne zavednosti, v skupno politično društvo, katero naj bi utrpelo klerikalstvo, v katerem naj bi svobodomiselní Slovenci delali klerikalstvu tlako, pa tržiški Slovenci ne pojdejo. Kadar bodo kaplanovi somišljeniki toliko zavedni, da bo pri kakih volitvah sploh mogoče nanje računati, in kadar bodo kake volitve, takrat naj se kaplan Nadrah zopet oglasi in takrat se bo govorilo o skupnem postopanju za gotove slučaje, za drugo skupnost s klerikalci pa se bodo napredni tržiški Slovenci lepo zahvalili. Tako naivnih ljudij, ki bi si hoteli sami deti klerikalno vrv na vrat, ni na Kranjskem več.

— **Mesarski most.** Piše se nam iz meščanskih krogov: Znano je v obče, kako da je z mesarskim mostom, v kakšnem stanu da je, in da je dognano bilo pred nekaterimi leti in lansko leto zopet, da se mora nov most napraviti na mestu, kjer stoji stari most. Ali kljub temu, da se je bila že odkupila nekdanja Urbasova hiša, za katero so bližnji sosedi prispevali po več sto, tudi 1000 gld., in se je vsled tega odprla pot do južnega kolodvora čez Reseljovo cesto, in se je čez mesarski most začel živahen promet, vendar stoji še vedno stari, lesení most, kat eri je na slabih no

gah in se pod težkimi vozovi kar maje in se bode moral že iz policijsko-varstvenih ozirov skoro zapreti, če se neče čakati, da bi se pripetila kakšna za ljudi in živino velika nesreča. Menda ni treba dokazov, da se čez dotični most prevaža več kakor čez vse druge v Ljubljani skupaj. Povdarjamo, da se vse prebivalstvo izhodnega in severnega ozemlja glavnega mesta živo zanima, da se skoro napravi že davno obetani in željno pričakovani novi most, ki naj bi se v spomin polstoletnega vladanja našega cesarja krtíl „Cesarja Fran Josipa most“. Novci za zgradbo mostu so že davno pripravljeni, in zato ni umeti, čemu se z zgradbo odlašá; ozir na osušenje barja se nam zdi, da je le izgovor. Prebivalci Šentpeterskega in Karlovskega predmestja, Poljanske in Reseljeve ceste, Strelških ulic in Domo-branskih ulic, Glavnega, Cesarja Josipa in Vodnikovega trga smo v tej težnji in zahtevi zjedinjeni in brez vse dvombe, da je tudi z nami tudi vse vojaštvo iz vseh treh vojašnic, kakor tudi „Južna in Dolenjska železnica“, to je, če se računa, čez polovico mesta. Prosimo nujno slavni mestni zastop, naj ne odlašá in naj se loti dela, čegar živa potreba se je že davno pripoznala. Ugo-varjalo se je, da se bo začelo osušenje barja, in bi kazalo čakati z zgradbo mosta, da bo Ljubljana regulirana. Tako so pravili in pisali pred dvema letoma, kateremu izreku moramo odločno ugovarjati, ker smo previdni in znamo računati. Tistega časa, ko bo barje osušeno, bo le malo-kateri izmed nas učakal. Novega mostu pa je živa potreba precej, če si noče mestni zastop nakopati neizmerno odgovornost z daljnim zatezanjem, in toliko večja je ta potreba, ker se kmalu zgradi nov kolodvor južne železnice. Pa vsakdo tudi lahko previdi, da regulacija vodne struge Ljubljani-ce ne more resno ovirati nemudno zgradbo mosta, saj je naravno, da bo treba mostno vzglavje na obeh obrežjih do trdnih tal napraviti, torej precej pod sedanjim stružnim vnožjem, tako da ne bo rečena struga nikakor vplivala na zgradbo mosta, in to ne bo in ne more izvedencem pač nikake težave delati. Tudi se nam zdi potrebno, slavni mestni zastop opozarjati, da izmed vseh sedanjih mostov ni jeden tako trden, da bi se mogle čezenj tudi prav težke tvarine prevažati, n. pr. velike stroje, ako bi se tekom časa napravila kakšna tovarna, kakor se že na to misli. Vsi ti navedeni podatki so pač take važnosti, da jih slavni mestni zastop ne more in ne sme prezirati.

— **Zgradba justične palače.** Došle ponudbe za razpisana stavbena dela se nahajajo sedaj pri ministrstvu, katero odda dela v najkrajšem času. Stavbo dobi gotovo gospod Supančič, ker je najcenejši ponudnik. Oferti se glase: Supančič okroglo 216.000 gld., Tönnies okroglo 222.000 gld., Kranjska stavbinska družba 226.000 gld. in zunanji ponudniki (baje neki židje) 247.000 gld.

— **Ljubljansko prostovoljno gasilno društvo** nabavilo je svojim zaslužnim častnim členom in častnim stotnikom iz hvaležnosti za njihov trud diplome, katere so razstavljene v izložbi gosp. Kolmanna na Glavnem trgu in v izložbi gosp. Gričarja & Mejača v Prešernovih ulicah. Te lepe v raznih barvah narejene diplome je izdelal gosp. Ruda.

— **Značilno postopanje.** Pisarniškim oficialom pri okr. sodišču v Ajdovščini je imenovan neki Novajolli, kateri ni zmožen ne slovenskega ne nemškega jezika, ki ne zna družega jezika kakor laščino, in tacega uradnika pošljejo v popolnoma slovenski okraj. Res, lepo postopa z nami Slovenci sedanja klerikalna vlada. V narodnem oziru nas ta klerikalna vlada zatira, koder in kolikor more, da bi to laglje prenašali, nalaga še nove davke, kakor je davek na sladkor. To je blagoslov klerikalizma, ki zdaj državo vlada.

— **Žaljenje slovenskih gostov.** V restavraciji na kolodvoru in Postojini stojé po mizah Südmarkine vžigalice! Prav take vžigalice se ponujajo celo v restavrantu v ljubljanski Švicariji.

— **Iz Čateža ob Savi** se nam piše 25. t. m.: Pred 14 dnevi donesla je Sava tem truplo neke mlade natakari-ce iz Celja, ki je sama skočila v Savinjo. Pretečeno nedeljo utonil je pri kopanju neki

krojaški pomočnik iz Brežic. Njegovo truplo so dobili nižje doli blizu Dobove. Včeraj je obstalo kraj Save nekoliko višje truplo mladega moža. Sodi se, da je ponesrečenega nadsprevodnika Fluherja. Truplo je bilo prenešeno v tukajšnjo mrtvašnico.

— **Roparski umor?** Iz Novega mesta pišejo: V nedeljo ponoči umoril je v Subodolu (Brunska fara) neznan zločinec 26 let staro Jožefo Gruber. V ponedeljek zjutraj so jo našli mrtvo, s prezezanim vratom ter vso razmesarjeno. Približno tri leta starega otroka, kateri je spal pri umorjeni materi, zaval je zločinec v odejo ter ga dejal pod blazine, hoteč ga menda tako zadušiti; otrok živi, ter je bil samo malo obtolčen ter precej oškropljen od krvi umorjenke. Gruberčin mož živi v Ameriki, od koder ji je pred kratkim poslal okoli 500 gold.; dasi so našli denar nedotaknjen, se vendar sumi, da je morilec zaklal ženo, hoteč jo oropati. Morda pa je bil morilec perverzen pohotnik.

— **Požar.** V Dobravi pri Škocijanu je gorelo dne 21. t. m. pri posestniku Luki Kuhlju. Škode je 2800 gld.

Telefonična in brzojavna poročila.

Gradec 26. julija. Vsi današnji jutranji listi, ki so priobčili sinoči sklenjeno izjavo občinskega sveta proti § 14. in novim davkom, so bili konfiskovani. „Tagespošta“ ni imela toliko poguma, da bi bila izjavo ponatisnila.

Dunaj 26. julija. „Wiener Abendpost“ je prinesla oficialen komunike, s katerim dementuje poročila o govoru finančnega ministra pri včerajšnjem sprejemu deputacije slaščičarjev. Finančni minister ni nasvetoval nobenega kartela, ker je sploh proti kartelom in tudi ni dejal, da naj zvale svoje izgube na konsumente. Razen tega objavlja „W. A.“ razne olajšave slaščičarjev.

Dunaj 26. julija. „Wiener Zeitung“ prijavlja umirovljenje pisarniškega ravnatelja poslanske zbornice Halbana, kateremu je tem povodom podeljen komtorski križec Franc Jožefovega reda.

Dunaj 26. julija. Razni nemški občinski zastopi zlasti na Češkem sklepajo kar en masse izjave proti porabi § 14. in proti novim davkom. Dotični sklep obč. sveta v Solnogradu je vlada razveljavila.

Dunaj 26. julija. Sodna pristava v Rimazovu na Moravskem Holaschke in Primadesi, sta bila po izvršeni disciplinarni preiskavi zaradi Schönererjanskih agitacij v uradu, vsled katerih se je prebivalstvo pritožilo na ministrstvo, kazenskim potom premeščen. Oba sta se proti temu pritožila na najvišje sodišče, a pritožil se je tudi višji državni pravdnik in sicer radi preizkve kazni. Najvišje sodišče je ugodilo pritožbi višjega državnega pravdnika. Potrdilo je premeščenje kazenskimi potom in obema discipliniranima uradnikoma naložilo še globo, in sicer izgubi Primavesi ce-loletno plačo v znesku 1600 gld. Holaschke pa tretjino plače. Generalni prokurator je bil predlagal odpust iz službe.

Brno 26. julija. V včerajšnji seji spravnega odseka so češki člani, prašali če stoji Nemci na Moravskem na stališči nemškega binkoštnega programa. Nemci so to potrdili, na kar so Čehi zahtevali, naj se posvetovanja odlože za toliko časa, da se zamorejo dogovoriti s klubom čeških dež. poslancev. To se je zgodilo. V bistvu to ne pomeni družega nič, kakor da je pravna komisija razgnana in cela akcija pokopana.

Zemun 26. julija. Včeraj so se začele nagle sodbe. Obsojeni so bili: ministrski uradnik Milan Dragubjak radi žaljenja Veličanstva in tatvine aktov na 10 let v ječo, matros Stan-ković radi dejanskega upiranja pri aretovanju na jedno leto v ječo in trgovec Mihael Cvetković radi žaljenja Veličanstva na poldrugo leto v ječo.

Pariz 26. julija. General de Negrier je kot člen najvišjega vojaškega sodišča odstavljen, ker je razposlal cirkular, v katerem, grajajoč vlado, pravi, da bo armada če ne prej pa po Dreyfusovem procesu začela delati.

XIV. izkaz o darilih za Prešernov spomenik.

Reisner Jos. stud. phil. nabral v „Sloveniji“ na Dunaji	15.70
Picek Franja nabrala	2.20
katero so darovali: Fran Picek, I. Lovšin, Anton Pavser in Franja Picek, želeči, naj bi bil ta dar v spodbujanje vsem Slovincem, zlasti pa Ribničanom.	
Pri izletu „Glasbene Matice“ v Medijo nekdo nabral na topiškem dvorišču	3.—
Krulc Iv., mestni učitelj v Ljubljani	1.—
Zagar Drag., dež. blagajnik v Ljubljani	2.50
T. Fr. v Ljubljani	2.50
Mestni uradniki ljubljanski na izletu med seboj nabrali	5.50
Koder A., c. kr. poštni nadoskrbnik v Bregencu	5.—
Kos A., viečnik k. sud. stola v Požegi	2.—
Bernik Zvonimir in Val. Dragotin v Ilir. Bistrici vsak po 1 gld.	2.—
Podgornikova Dora nabrala v veseli družbi	8.50
katero so darovali: Kozlevčar 1 gl. 20 kr., Sule, Črne, Podkrajsek, Gale, Štruklj, Drol, Sule po 50 kr., Pogačnik 1 gl. 10 kr., Podgornik 1 gld., Verbajc 1 gld., sama dodala 70 kr.	
Šibar Fran v Selcih	7.50
katero je nabrala gđc. Dolencova ob priliki veselice tamburaškega zbora Skofjeloškega.	
Smitek Zdravko iz Radeč prebitek Ciril-Metodovega kresa	2.50
Omizije pri „belem volku“ v Ljubljani	1.65
Vernik Iv. nabral v „Narodnem domu“ v Ljubljani	6.70
katero so darovali: g. Širca župan Žalski, Schwentner, Mejač, po 1 gld., gđc. Jean Poldika 1 gld., Štrukelj Antonija, Ceskuti, Bersin Josipina. Krsnik Uroš, po 50 kr., Vernik Ivan 70 kr.	
Krapež Marija in Krašna Roza sta nabrali v „Narodni kavarni“	1.50
Neimenovan nabral v veseli družbi Novomeških gospic Barboričevih	3.—
Skočir M., c. in kr. stot. v 87. pešpolku	5.—
Rupnik Janko novomeški abiturijent	5.—
Celestina Josip, c. kr. prof. v p. nabral	12.—
katero so darovali: S. S. 5 gld., P. pl. R. 2 gld., sam dodal 5 gld.	
Vencajz E., v Krškem nabral pri odkodnici gosp. komisarja Pirca	6.50
Dobiček pri igri „domino“ darujejo gospa Zalaznikova, gđc. Minka ter g. Kreutzer, Zajc in Podlesnik skupaj	2.50
Kanc Pavel v Gradcu skupilo za Stritarjevo pesem od slovenskih dijakov	3.50
Promoviranci in bruci graški darujejo	1.30
Skupaj	gl. 4823.39

Dr. Josip Stare, blagajnik.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 21. julija: France Naglost, mizarjev sin, 13 mes., Trnovski pristan št. 8, ošpice. — Julij Verhunc, stražnikov sin, 1 in pol leta, Vodmat št. 123, ošpice. — Anton Vardi, dninar, 50 let, Konjušne ulice št. 5, jetika.

Dne 22. julija: Ivan Lotrič, želez. delavca sin, 19 mes., Poljanski trg št. 5, pljučnica. — Ciril Kosirnik, kurilčev sin, 15 mes., Tržaška cesta št. 28, božjast.

Dne 23. julija: Jožeta Strel, vinskega trgovca hči, 7 mes., Kongresni trg št. 3, pljuč. katar. V hiralnici:

Dne 20. julija: Marija Gnidovec, zidarjeva žena, 39 let, mrtvoud.

Dne 21. julija: Katarina Gombač, gostija, 85 let, ostarelost.

V otroški bolnici:

Dne 21. julija: Ana Zdovšek, delavčeva hči, 1 leto 10 mes., pljučnica.

Meteorologično poročilo.

Julij	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C.	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
25.	9. zvečer	738.0	19.6	brezvetr.	oblačno	0 mm
26.	7. jutraj	738.1	17.1	sr. jug.	megla	0 mm
	2. popol.	738.1	25.7	sr. vzhod.	del. oblak.	0 mm

Srednja včerajšnja temperatura 19.2°, normale: 19.9°.

Dunajska borza

dné 23. julija 1899.

Skupni državni dolg v notah	100	gld. 50	kr.
Avstrijski državni dolg v srebru	100	gld. 15	kr.
Avstrijska krona renta 4%	100	gld. 30	kr.
Ogorska krona renta 4%	100	gld. 10	kr.
Avstro-ogorske bančne delnice	912	gld. 60	kr.
Kreditne delnice	381	gld. 25	kr.
London vista	130	gld. 60	kr.
Nemški drž. bankovci na 100 mark	56	gld. 85	kr.
90 mark	11	gld. 76	kr.
90 frankov	9	gld. 55	kr.
Italijanski bankovci	4	gld. 47 1/2	kr.
C. kr. cekini	4	gld. 67	kr.

Vse vrednostne papirje preskrbuje BANKA MAKS VERSEC, Ljubljana, Selenburgove ulice 3. Srečke na mesečne obroke po 2, 3, 5—10 gld.

Stanovanje

4 sobe s pritliklinami, se odda takoj ali o Vseh svetih 1899 v Kolodvorski ulici št. 11. (1343—3)

Firm. 199. Vpis firme. Binz. I-140/1.

V tusodni trgovski register za posamezne tvrdke se je vpisala tvrdka: „Franc Gregorič, posestnik in gostilničar v Krškem“.

Imetelj je Franc Gregorič in bode podpisaval: „Franz Gregorič“.

C. kr. okrožno sodišče v Rudolfovem oddelek III., dné 18. julija 1899. (1347)

„Kavarna Valvasor“.

Ob ugodnem vremenu!

Jutri v četrtek, 27. julija vojaški koncert.

Vstop prost. — Začetek ob 8. uri.

K mnogobrojnemu obisku vabi najljubljeneje And. Stuppan. (1358—1)

Štedljiva gospodinja katera hoče

davek pri sladkorju prihraniti

naj poskusi v gospodinjstvu kuhati mesto neredilne in razburjajoče kave ali kitajskega čaja:

Doktor pl. Trnkóczy-ja

kakao sladni čaj.

1 zavoj 1/4 kilo vsebine 20 kr., 14 zavojev samo 2 gld. 25 kr.

Prodaja in razpóšila z obratno pošto, tudi samo 1 zavoj:

Lekarna Trnkóczy v Ljubljani. (1349—2)

Stanovanje

v Vegovi ulici št. 2, na vogalu Kongresnega trga

obstoječe iz 4 sob, kuhinje itd., se odda s 1. avgustom eventuelno tudi s 1. novembrom t. l. (1326—2)

Natančneje se izve pri hišniku istotam.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. junija 1899. leta.

Odhod iz Ljubljane jut. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 5 m. po noči obojni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selsthal v Ansee, lal, Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. s jutraj obojni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj; čez Selsthal v Solnograd, čez Klein-Reifling v Linc, Budejovice, Pizen, Marijine vane, Heb, Francove vane, Karlove vane, Prago, Lipako; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 50 m. dopoldne obojni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Ljubno, Selsthal, Dunaj. — Ob 4. uri 2 m. popoldne obojni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Ljubno; čez Selsthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Genevo, Paris, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Pizen, Marijine vane, Heb, Francove vane, Karlove vane, Prago, Lipako, Dunaj via Amstetten. Ob 7. uri 15 min. sveder obojni vlak v Lince-Bled. Poleg tega vsako nedeljo in prasniki ob 5 uri 41 minut popoldne v Podnart-Kropo. — Proga v Novo mesto in v Koroško. Obojni vlaki: Ob 6. uri 54 m. s jutraj, ob 1 uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 55 m. sveder. — Prihod v Ljubljano j. k. Proga iz Trbiža. Ob 5. uri 46 m. s jutraj obojni vlak s Dunaja via Amstetten, Solnograda, Lince, Steyra, lila, Ansee, Ljubna, Celovca, Beljaka, Franzensfeste. Ob 7. uri 55 min. s jutraj obojni vlak iz Lince-Bleda. — Ob 11. uri 17 min. dopoldne obojni vlak s Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Planja, Budejovic, Solnograda, Lince, Steyra, Parisa, Genevo, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, Lince, Pontabla. — Ob 4. uri 57 m. popoldne obojni vlak s Dunaja, Ljubna, Selsthal, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 9. uri 6 m. sveder obojni vlak s Dunaja, Lipakega, Prage, Francovih varov, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Planja, Budejovic, Lince, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. Poleg tega ob 8. uri 42 min. sveder iz Podnarta Kropo. — Proga iz Novoga mesta in Koroške. Obojni vlaki: Ob 8. uri 21 m. s jutraj, ob 2. uri 32 m. popoldne in ob 8. uri 48 m. sveder. — Odhod iz Ljubljane d. k. v Kamnik. Ob 7. uri 23 m. s jutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 6. uri 50 m. in ob 10 uri 25 m. sveder, poslednji vlak le ob nedeljah in prasniki. — Prihod v Ljubljano d. k. iz Kamnika. Ob 6. uri 58 m. s jutraj, ob 11. uri 8 m. dopoldne, ob 6. uri 10 m. in ob 9 uri 55 m. sveder, poslednji vlak le ob nedeljah in prasniki. (1306)

Ivan Kordik

Ljubljana, Prešernova ulica št. 10—14

prilporeča svojo bogato zalogo

Jedilne priprave

nožev, vilic in žlic iz britanskega jekla, alpeke ali alpeke-srebra priv. dunajske tovarne „W. Bachmann & Comp.“.

Na izbero so tudi

šlice iz alpeke, 12 kom. od gld. 4.30 naprej.

šilčice „ „ „ „ „ 2.20 „

Namizni svečniki

iz alpeke, čisto bele kovine,

par 21 cm visokih gld. 2.—,

„ 23 „ „ „ 2.30,

„ 25 „ „ „ 2.40.

Prav cenó se dobó noži in vilice z roženim (599—37) ali košenim ročajem.

Iščem

mesečno meblovano sobo

s posebnim vvhodom s 1. avgustom t. l. Naslovi naj se oddajo pri upravnistvu „Slov. Naroda“. (1357—1)

Lepo stanovanje

s kuhinjo in vso hišno opravo odda se za poletne počitnice ali tudi za več let v Podbrezji št. 1, postaja Podnart. (1327—3)

Žensko kolo

še dobro ohranjeno, se dobi po nizki cení.

Kje? pove upravnistvo „Slovenskega Naroda“. (1309—3)

Iščem sposobnega knjigovodjo in praktikanta

za svojo lesno trgovino, spojeno s parno žago. Dotičnika morata biti delavna, poštna in trezna, dobra in hitra računarja in korespondenta. Poleg slovenskega in nemškega jezika želim tudi zmožnosti italijansčine, vendar ni neobhodno potrebno.

Ponudbe s prepisi spričeval, dosekanjem poslovanjem in sahtevano mesečno plačo naj se pošiljajo — kam? — pove upravnistvo „Slovenskega Naroda“. (1353—1)

Kot

vajenec za kontovár

s primerno začetno plačo se sprejme takoj dijak, ki je dovršil trgovsko šolo ter je slovenskega in nemškega jezika popolnoma zmožen.

Pismene ponudbe s prepisom končnega spričevala, sprejema tvrdka (21—169)

Kavčič & Lilleg v Ljubljani, v Prešernovih ulicah.

Švicarija.

Jutri 27. julija in naslednje dni

koncert s petjem

slovite

Masanello-družbe

iz Neapolja v narodni noši

pod vodstvom

(1356)

vijolinskega virtuoza

Petra Bianchi-ja.

Začetek ob 5. uri. — Vstop prost.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu najljubljeneje naznanjam, da sem otvoril v svoji novozidani hiši

v Vodmatu

gostilno „pri Bizjaku“

v Bohoričevi ulici št. 18.

Točil bodem pristna dolenska in istrjanska vina ter vedno sveže pivo. Mrzla in gorka jedila so vedno na razpolago. — Obetajoč točno in vestno postrežbo pri zmernih cenah, prosim obilnega obiska in ostajam z najodličnejšim spoštovanjem

(1330—2)

Anton Bizjak.

Zahvala.

Glavni zastop za Kranjsko v Ljubljani, Mestni trg št. 24,

vzajemne zavarovalnice „Janus“-a na Dunaji

mi je na življenje mojega soproga zavarovano glavnico 4000 kron z nabranimi dobičkovimi deleži po celó kratkem zavarovanju tako hitro izplačal, da zamorem to v resnici kulantno zavarovalnico „Janus“-a vsem, kateri se želé zavarovati, najtopleje priporočati.

Jozefa Cerar

(1354)

veleposestnikova vdova v Blagovci, pošta Lukovca.

Razpis.

(1352—1)

Vsled sklepa občinskega sveta ljubljanskega z dné 18. julija 1899 razpiše se na cesar Franc Jožefovi mestni višji deklárski šoli v Ljubljani

služba stalnega učitelja.

Prosilcem je izkazati, da so izprašani iz III. skupine za meščanske šole in se morajo zavezati, da se v najkrajšem času priučé trgovskemu knjigovodstvu. Bodočemu stalnemu učitelju, ki bode obvezan poučevati do 24 ur na teden, se določi temeljna plača in petletnice, kakeršne imajo učitelji na meščanskih šolah na Kranjskem, stanarina njegova pa bode znašala 250 gld. na leto.

Prošnje je po predpisnem potu vlagati do 15. avgusta 1899 pri podpisnem magistratu.

Mestni magistrat ljubljanski

dné 23. julija 1899.

Doering milo

SOVO.

Izmej najfinjših toaletnih mil najcenejše in najmilejše.

Za umivanje porabno za

dame

kakor tudi kot

milo za otroke

jako priporočljivo.

Povsod na prodaj po 30 kr.